

ZAKRES MATERIAŁU DO KONKURSU WIEDZY O ZJEDNOCZONYM KRÓLESTWIE WIELKIEJ BRYTANII

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii - United Kingdom

Państwo wyspiarskie położone w Europie Zachodniej. W skład Wielkiej Brytanii (Great Britain) wchodzi: Anglia, Walia i Szkocja. Wymienione państwa wraz z Irlandią Północną wchodzi w skład Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland)

Kraje te z kolei dzielą się na własne jednostki administracyjne:

- 9 regionów (*Regions*) w Anglii
- 32 *Council Areas* w Szkocji
- 22 *Unitary Authorities* w Walii
- 26 dystryktów (*Districts*) w Irlandii Północnej

Powierzchnia: 244 100 km²

Długość linii brzegowej: 12 429 km

Najwyższe wzniesienie: Ben Nevis (1344 m)

Najdłuższa rzeka: Tamiza (The Thames) (320 km)

Największe jezioro: Loch Lomond (71,1 km²)

Regiony: Anglia Południowa, Anglia Wschodnia, Anglia Środkowa, Anglia Północna, Szkocja, Walia, Irlandia Północna

Środowisko naturalne: Grupa wysp Zjednoczonego Królestwa, oddzielona od lądu europejskiego Morzem Północnym i cieśniną La Manche obejmuje oprócz głównej wyspy z Anglią, Walią i Szkocją także północną Irlandię oraz trochę wysp przybrzeżnych.

Ludność: 65 mln (dane z 2016r)

Stolica: Londyn

Ustrój: monarchia

Języki: angielski (urzędowy), walijski, irlandzki, gaelicki (szkocki)

Waluta: 1 funt szterling oznaczany symbolem £ = 100 pensów

Strefa czasowa: czas zachodnioeuropejski

Kod telefoniczny: +44

Głowa państwa: królowa Elżbieta II

książę Karol (prince Charles)

Szef rządu: Theresa May (Prime Minister)

Hymn państwowy: *God Save the Queen (Boże chroń królową)*

Większe miasta: Birmingham, Leeds, Glasgow, Sheffield, Liverpool, Manchester

Religie: anglikanizm, katolicyzm, islam

Słynne uniwersytety: Cambridge, Oxford

Największy port lotniczy: Heathrow

Najsłynniejsi pisarze: William Shakespeare, Agatha Christie, Charles Dickens, Jane Austen, J.R.R. Tolkien, J.K. Rowling

Najsłynniejsi muzycy: The Beatles, The Rolling Stones, David Bowie, Queen, Phil Collins, The Spice Girls

Najsłynniejsi naukowcy: Isaac Newton, James Watt, Charles Darwin, Alexander Fleming

Najsłynniejsze postacie: Mr Bean (Jaś Fasola), James Bond 007, detektyw Sherlock Holmes

Ważne święta i uroczystości:

Halloween (31.10) - umieszcza się w wyeksponowanych miejscach domów, wydrążonych i podświetlonych od wewnątrz dyń z wyciętymi kształtami różnych postaci (Jack'-o-lantern), kulminacyjnym momentem tego święta jest odwiedzanie domów przez przebrane dzieci, które wypowiadają zdanie "trick or treat" – cukierek albo psikus, co ma nakłonić odwiedzanego domownika do poczęstowania dzieci garścią wcześniej zakupionych na ten cel słodczy pod "groźbą" zrobienia mu psikusy.

Guy Fawkes' Day (5.11) - dzień 5 listopada w Wielkiej Brytanii jest dniem publicznego dziękczynienia. Jest znany pod nazwą "Dnia Guy'a Fawkes'a" (Guy Fawkes' Day) lub "Nocy Guy'a Fawkes'a (Guy Fawkes' Night). Dzieci niosą przez miasto kukły Guy'a, wykonane ze starych ubrań wypchanych słomą, papierami i liśćmi, krzyżąc: "Pensy dla Guy'a!". Następnie kukły są palone, czemu towarzyszą pokazy sztucznych ogni (Bonfire Night), festyny i barbecue w ogrodach i parkach. Dzień Guy'a Fawkes'a jest jednym z najbardziej niezwykłych świąt w Europie - niewiele krajów świętuje rocznicę nieudanego zamachu na swojego króla i parlament i to jeszcze w tak wyszukany sposób... Jest także wierszyk dotyczący tego święta, który zna każde dziecko w całej Wielkiej Brytanii:

**Remember, remember the fifth of November,
Gunpowder treason and plot.
We see no reason
Why gunpowder treason
Should ever be forgot!**

Tego dnia 1605r. grupa wyznawców religii rzymsko - katolickiej próbowała wysadzić w powietrze Parlament (Izbę Lordów) z rządem, królem Jakubem I - gorliwym wyznawcą kościoła anglikańskiego, królową oraz ich

synem. Nienawidzili oni króla z całego serca, ponieważ od początku sprawowania władzy prześladował purytan i katolików. Mieli nadzieję, że jeśli go zamordują, angielscy katolicy będą mogli przejąć władzę w państwie angielskim. Spisek ten nazwano Spiskiem Prochowym. Konspiratorzy wynajęli piwnicę pod budynkiem Izby Lordów, a Guy Fawkes ukrył trzydzieści sześć beczek prochu kilka dni przed uroczystym otwarciem obrad parlamentu. Miał on podpalić lont dokładnie 5 listopada. Jednak nie wszystko poszło zgodnie z planem. Jeden ze spiskowców ostrzegł swego krewnego, lorda Monteagle, aby 5 listopada nie szedł do parlamentu. Lord Monteagle zaalarmował wtedy rząd i Guy Fawkes został znaleziony w piwnicy i aresztowany. Został poddany torturom, podczas których zdradził tożsamość innych uczestników spisku. Skazano go, a także innych konspiratorów, na śmierć przez powieszenie. Jednak również to wydarzenie było dość nietypowe. 31 stycznia 1606 roku Guy Fawkes miał stanąć naprzeciw swego losu. Tego dnia miała odbyć się w Londynie jego publiczna egzekucja (pozostałych konspiratorów, którzy przeżyli, stracono dzień wcześniej). Jednak gdy Guy wchodził już na szafot, niespodziewanie zeskoczył z drabiny i skręcił sobie kark. Zmarł natychmiast.

New Year's Day – Nowy Rok

St Valentine's Day – Dzień św. Walentego

Pancake Day (wtorek przed Środą Popielcową)

April Fools' Day - Prima Aprilis (1.04)

Mother's Day – Dzień Matki

Notting Hill Carnival (ostatnia niedziela i poniedziałek sierpnia): To największy artystyczno-muzyczny festiwal w Europie. Rozmachem dorównuje mu jedynie Karnawał w Rio De Janeiro. Odbywa się w dzielnicy Londynu - Notting Hill. Obrazy z barwnej dzielnicy Londynu, pełnej muzyki, tańca, jedzenia i ulicznych straganów oraz przebranych w kostiumy postaci, ruchomych platform i maskarad można podziwiać w większości stacji telewizyjnych na świecie. Zabawa ciągnie się na długości 5 km, gdzie jest rozstawionych kilkadziesiąt scen muzycznych, a także najnowocześniejsze systemy nagłaśniające. Na każdej scenie jest grana inna muzyka. Przez dwa dni Karnawału od 12:00 do 20:00 na scenach bawią się uczestnicy. Potem, przenoszą się do okolicznych klubów i pubów.

Potrawy:

Anglicy jadają trzy główne posiłki dziennie:

- śniadanie - pomiędzy 7:00, a 9:00,
- lunch - pomiędzy 12:00, a 13:30
- późny obiad - pomiędzy 18:30, a 20:00

W niedzielę główny posiłek jadany jest w południe, a nie wieczorem. Większość ludzi na całym świecie uważa, że tradycyjne śniadanie w Anglii składa się z jajek, bekonu, kielbasek, opiekanego chleba, grzybów i fasolki wraz z filiżanką kawy. Dzisiaj typowe śniadanie to miseczka płatków, kawałek tostów, oraz sok pomarańczowy lub kawa. Anglicy jedzą obiad dość późno, ale jest to ich główny posiłek tak jak w większości krajów. Kiedyś był to jakiś rodzaj mięsa z sosem i warzywami. Dzisiaj jednak na angielskich stołach gości najczęściej potrawka z ryżu lub makaronu. Wiele dzieci w szkole, oraz ludzie w pracy jadają lunch zazwyczaj jest to kanapka, paczka chipsów lub chrupek jakiś owoc i napój. Wszystko to zapakowane jest w plastikowym pojemniku.

Ustrój polityczny: Wielka Brytania to wielopartyjna monarchia dziedziczna, system parlamentarno-gabinetowy z dwuizbowym parlamentem - Izba Gmin z 651 miejscami i Izba Lordów z 1177 miejscami. Nie ma jednolitej spisanej konstytucji - jej funkcję pełnią akty prawne z różnych epok, odpowiednie normy nieskodyfikowanego prawa powszechnego common law oraz konwenanse (zwyczaje) konstytucyjne. Głową państwa jest monarcha; formalnie stoi on na czele władzy wykonawczej i wspólnie z parlamentem sprawuje władzę ustawodawczą, faktycznie pełni główne funkcje reprezentacyjne; jest też głową Kościoła anglikańskiego w Anglii. Władza ustawodawcza należy do parlamentu, złożonego z Izby Lordów oraz Izby Gmin, która jest właściwym ciałem ustawodawczym.

Brytyjska rodzina królewska (British Royal Family): panuje niepisana zasada, że do rodziny królewskiej zalicza się: monarchę brytyjskiego (król lub królowa), jego małżonkę/małżonka, owdowiałych małżonków poprzednich monarchów (jak np. Elżbieta, królowa matka), dzieci monarchy oraz wnuczeta monarchy w linii męskiej (księżęta i księżniczki), małżonkowie i owdowiali małżonkowie dzieci monarchy oraz wnuków monarchy w linii męskiej. Obecna brytyjska rodzina królewska jest przedstawicielem dynastii Windsorów.

Sporty:

cricket: to gra sportowa rozgrywana pomiędzy dwoma drużynami po 11 zawodników. Pochodzi z Anglii gdzie nadal jest bardzo popularna, grana jest także w wielu innych krajach na świecie – we wszystkich krajach Brytyjskiej Wspólnoty Narodów (ang. *British Commonwealth*), w krajach azjatyckich, a także w niektórych krajach europejskich.

Wimbledon: położony jest na południowy zachód od City. Na tamtejszych kortach trawiastych (All England Lawn Tennis and Croquet Club) odbywa się co roku, na przełomie czerwca i lipca, najstarszy i najbardziej prestiżowy turniej tenisowy w świecie - **The Championships**. Rozgrywany jest on od 1877 roku jako mistrzostwa Anglii, zaliczany jest do turniejów Wielkiego Szlema. Wimbledon uznawany jest za nieoficjalne mistrzostwa świata na kortach trawiastych.

Stonehenge: kamienny krąg, położony w Anglii na równinie Salsbury w hrabstwie Wiltshire. Data powstania Stonehenge nie jest znana - szacuje się że powstało między IV a II tysiącleciem p.n.e. Tak samo nie jest znane przeznaczenie kręgu, powstało bardzo wiele różnych teorii na ten temat, od całkiem przekonujących do zupełnie absurdalnych. Niektórzy twierdzą iż była to próba naśladowania architektury rzymskiej, wg innych było to lądowisko dla kosmitów. Chyba najbardziej rozpowszechnione są teorie dotyczące religijnego znaczenia kręgów. Do dnia dzisiejszego pozostaje dla nas wielką tajemnicą.

Windsor Castle (Zamek królewski w Windsorze): rezydencja królów angielskich, założona w XI w. przez Wilhelma I Zdobywcę, następnie rozbudowywana przez kolejnych władców. Największy zamek w Europie. Windsor mieści cenne zbiory malarstwa, rysunku i wyrobów rzemiosła artystycznego. W 1992 r. zamek niemal doszczętnie spłonął, odbudowany i udostępniony ponownie publiczności 1997.

Hadrian's Wall (Mur Hadriana): rzymski mur obronny w północnej Brytanii wybudowany w latach 121-129 n.e. w czasach cesarza Hadriana. Pomyślany jako zaporę przed wojowniczymi plemionami Piktów z Kaledonii, nigdy nie spełnił pokładanych w nim nadziei. Mur Hadriana budowali stacjonujący w Brytanii żołnierze trzech legionów rzymskich, wspomagani przez oddziały pomocnicze. W założeniu konstrukcja miała jedynie utrudniać przemieszczanie się między południową i północną częścią wyspy, a strzec tego miały rozmieszczone co 500 metrów wieże strażnicze i co 1,5 kilometra niewielkie forty. Długość tej budowli wynosiła 117 km, a wysokość ok. 4,5 m. W części wschodniej mur był wzniesiony z kamienia, a w zachodniej z darni. Mur Hadriana stracił na swym znaczeniu (i zaczął popadać w ruinę), gdy następca Hadriana, Antoninus Pius, wybudował na północ od niego nowe fortyfikacje, zwane Murem Antoninusa. Jednak później Rzymianie wyparci z wału Antoninusa powrócili na wał Hadriana, który odnowili. Pozostałości muru Hadriana można oglądać w Houssteads, Great Chesters, są one chronione jako dziedzictwo narodowe.

William Shakespeare: (1564 - 1616); miejsce urodzenia: Stratford-upon-Avon ; angielski poeta, dramaturg, aktor. Powszechnie uważany za jednego z najwybitniejszych pisarzy literatury angielskiej oraz reformatorów teatru. Shakespeare był współdziałalwcem otwartego teatru The Globe (The Globe Theatre). Najślynniejsze utwory: Hamlet, Romeo i Julia, Otello, Makbet.

Henryk VIII: król Anglii od 1509r. do końca życia, słynny z powodu swoich sześciu żon oraz jako monarcha o najbardziej, spośród angielskich władców, nieskrępowanej władzy. Podczas jego panowania nastąpił rozłam z Kościołem rzymskokatolickim oraz późniejsze ustanowienie niezależnego Kościoła anglikańskiego.

RSPCA (Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals - Królewskie Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami, Królewskie Towarzystwo Zapobiegania Okrucieństwu wobec Zwierząt)

Godło Wielkiej Brytanii

Nazwy:

Wielka Brytania - Great Britain

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej - The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

ANGLIA

stolica: Londyn

patron: Św. Jerzy (St. George)

dzień patrona: 23 kwietnia

flaga: (czerwony krzyż Św. Jerzego na białym tle)

SZKOCJA

stolica: Edinburgh

patron: Św. Andrzej (St. Andrew)

dzień patrona: 30 listopada

najsłynniejsze jezioro: Loch Ness

flaga: (biały krzyż Św. Andrzeja na niebieskim tle)

WALIA

stolica: Cardiff

patron: Św. Dawid (St. David)

dzień patrona: 1 marca

flaga: (zielony (na dole) i biały (u góry). Na tym tle znajduje się czerwony smok)

IRLANDIA PÓŁNOCNA

stolica: Belfast

patron: Św. Patryk (St. Patrick)

dzień patrona: 17 marca

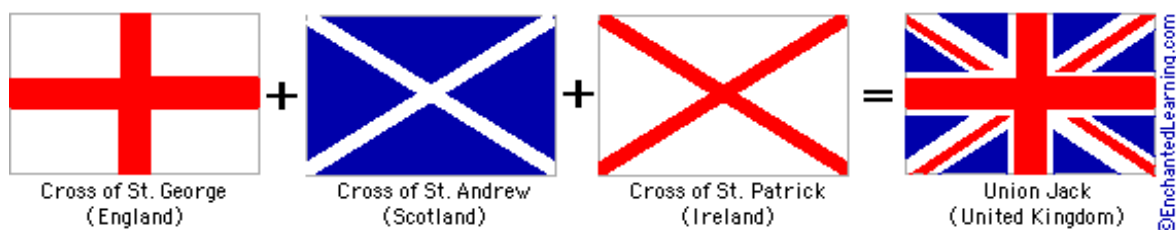
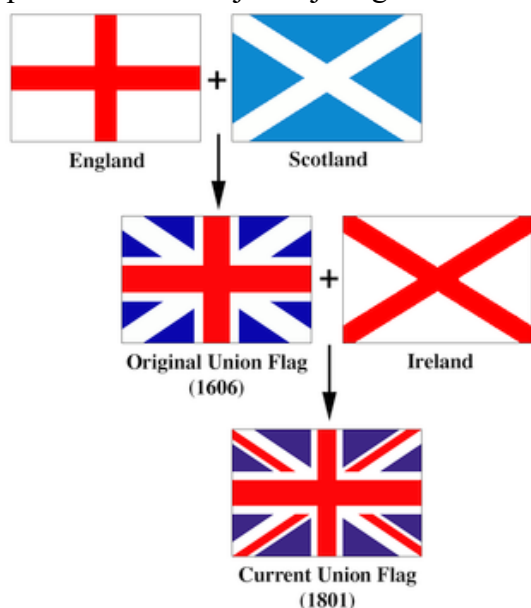
flaga:

(czerwony krzyż na białym tle)

Etapy powstawania flagi Wielkiej Brytanii (Union Jack):

Sposób powstania obecnej wersji flagi.

Flaga narodowa Wielkiej Brytanii (zwana Union Jack) - niebieska z czerwonym krzyżem św. Jerzego (patrona Anglii) w białym obramowaniu, a w tle po przekątnych nakładające się na siebie krzyże: czerwony św. Patryka (patrona Irlandii) i biały św. Andrzeja (patrona Szkocji).

Flaga Walii nie została umieszczona na Union Jack ponieważ kiedy stworzono pierwszą flagę Union Jack w 1606r. , Walia była już zjednoczona z Anglią, dlatego właśnie Walia jest reprezentowana przez angielską flagę.

LONDYN

Położony nad [Tamizą](#), jest największym miastem [Europy](#) po [Moskwie](#) i [Stambule](#), a większym od [Paryża](#); jest także największym miastem [Unii Europejskiej](#) i jednym z większych miast świata zarówno w skali samego miasta, jak i [aglomeracji](#). Liczba mieszkańców Londynu (w granicach tzw. [Wielkiego Londynu](#)) wynosi ok. 8,2 mln (2011 r.) na obszarze 1607 km²;

Współczesny Londyn jest największym centrum finansowym świata (od 2006 przed [Nowym Jorkiem](#)). Tutaj dokonuje się 30% światowego obrotu [walutami](#) i 40% światowego obrotu [Euroobligacjami](#). W Londynie usytuowanych jest kilkaset [banków](#), największa [giełda](#) w [Europie](#) (trzecia na świecie), liczne towarzystwa ubezpieczeniowe i inwestycyjne.

Jest to także jedno z najbardziej zanieczyszczonych miast [Unii Europejskiej](#).

Miasto przyciąga rocznie ok. 30 mln turystów.

Stolica [Anglii](#) została przeniesiona do Londynu z [Winchesteru](#) w XII i XIII w. po zbudowaniu [Pałacu Westminsterskiego](#) i uczynieniu tegoż pałacu siedzibą [Dworu królewskiego](#), a tym samym polityczną stolicą całego [narodu angielskiego](#).

W roku 1666 [wielki pożar](#) strawił większą część miasta. W ciągu kilku dni spłonęło ponad 13 tys. domów i niemal 90 [kościółów](#). Wydarzenie to pogłębiło szkody zapoczątkowane w poprzednim roku przez epidemię [dżumy](#), w wyniku której śmierć poniosło aż 100 tys. mieszkańców.

Na północ od Tamizy warto zobaczyć:

- ***Tower of London*** - rozległą twierdzę ze średniowieczną rezydencją królewską, zgrupowaną wokół White Tower (XI w.) i mieszczącą w Jewelhouse wystawę klejnotów królewskich (the Crown Jewels). W swej zadziwiającej historii budynek ten był fortecą, więzieniem, pałacem. Symbolem Tower są kruki. Istnieje nawet legenda głosząca, że kiedy z Tower znikną kruki upadnie brytyjskie królestwo. Budowla pilnowana jest przez *Yeoman Warders* nazywanych również *Beefeaters*.

- symbol Londynu, zwieńczony dwiema wieżami, most zwodzony ***Tower Bridge*** (1894 r.), przeprowadzony przez rzekę Tamizę, w pobliżu Tower of London, od której bierze swą nazwę. Jest mostem zwodzonym, umożliwiającym przepływanie statków oceanicznych od 60 m wysokości powyżej poziomu wody.

W dzielnicy City of London:

- renesansową **katedrę św. Pawła (St Paul's Cathedral)** z charakterystyczną kopułą, na którą można wejść. To jeden z najbardziej znanych kościołów anglikańskich w Wielkiej Brytanii i budowli Londynu. Znajduje się w samym sercu londyńskiej dzielnicy City of London. Msze odbywają się tutaj jedynie w niedziele i Boże Narodzenie, jednak za uczestniczenie w nich pobierana jest opłata, ze względu na to, że liturgii towarzyszą występy jednego z najsłynniejszych chórów męskich na świecie. Katedra była również miejscem wielu słynnych pogrzebów (np. admirała Nelsona, księcia Wellingtona i Winstona Churchilla). Pogrzeby, śluby i tym podobne ceremonie kościelne brytyjska rodzina królewska organizuje zazwyczaj w Westminster Abbey, ale to w katedrze św. Pawła odbył się ślub księcia Walii - Karola Windsora i lady Diany Spencer.

Kompleks rządowy o bogatej tradycji **Whitehall** w najstarszej dzielnicy miasta, Westminster. Eleganckie dzielnice mieszkaniowe i handlowe, jak Knightsbridge i Belgravia. Tętniące życiem place, jak **Picadilly Circus** i **Trafalgar Square**, oraz wspaniałe parki w typowym stylu angielskim czynią ze wschodniej części Londynu fascynującą różnorodność.

W dzielnicy Westend:

- Niezliczoną liczbę teatrów, kin, pubów i restauracji, wokół **Picadilly Circus** najbardziej kolorowego z londyńskich placów, gdzie znajduje się *pomnik Erosa*.

- **Covent Garden** - dzielnica Londynu znana ze spotkań artystów, cyrkowców, muzyków i osób związanych ze sztuką. Dawniej był tutaj największy targ owocowo-warzywny w Londynie.
- **British Museum** jest jednym z największych na świecie muzeów historii starożytnej. Posiada zbiory różnych kultur, pochodzącymi ze wszystkich epok.

W dzielnicy Westminster warto zobaczyć:

- **Westminster Abbey**, słynne gotyckie opactwo, w którym koronowano i chowano królów angielskich (pomnik światowego dziedzictwa kultury UNESCO)
- Neogotycki **Parlament (Houses of Parliament)** nad Tamizą, gdzie jedyny fragment pierwotnych średniowiecznych zabudowań stanowi Westminster Hall

- Przyległą **Wieżę Zegarową** z zegarem **Big Ben** (1858 r.), słynną dzięki mechanizmowi kuranta ważącemu 13 ton

W rzeczywistości nazwa Big Ben odnosi się do wiszącego w niej, wielkiego, trzynastotonowego dzwonu jak i zegara i samej Wieży. Ogromny zegar szczególnie imponująco wygląda w nocy, gdy jego tarcze są podświetlone. Zapalone światło powyżej oznacza, że trwa sesja parlamentu. Dzwon nazwany został od imienia sir Benjamin Halla, głównego komisarza robót w 1858 roku.

- **Westminster Bridge** , most nad Tamizą
- **Buckingham Palace** (początek XVIII w.) - miejską rezydencję królowej brytyjskiej. Obecnie pewna część Pałacu jest udostępniona zwiedzającym. Na placu przed Pałacem stoi pomnik królowej Wiktorii. Jeżeli flaga widnieje na maszcie, oznacza to, że królowa jest w pałacu.

- **Green Park** i **St. James Park**
- **Tate Gallery** - kolekcja angielskiego malarstwa

Poza tym, niedaleko budynków Parlamentu można zobaczyć:

- **London Eye** największe koło obserwacyjne na świecie. Znajduje się na południowym brzegu Tamizy, między mostami Westminster i Hungerford. Eye ma wysokość 135 metrów. Na kole znajdują się 32 klimatyzowane kapsuły pasażerskie połączone z zewnętrznym obwodem koła. W trakcie jednego pełnego obrotu można zobaczyć panoramę Londynu. Cały obrót trwa 30 minut.

W dzielnicy Whitehall:

- **Downing Street No 10** - siedziba premiera. Przed drzwiami wejściowymi tego budynku zawsze stoi policjant. Na parterze znajduje się sala gdzie co czwartek odbywają się posiedzenia brytyjskiego gabinetu, a przy 10, Downing Street przyjmowani są oficjalni goście szefa brytyjskiego rządu. Przy 10, Downing Street rzecznik rządu brytyjskiego wydaje oficjalne komunikaty dla mediów.
- **Koszary Horse Guards** i zmianę warty Gwardii Konnej

- **Trafalgar Square** z kolumną Nelsona
- **National Gallery** z dziełami malarstwa europejskiego z XVI - XX wieku
- **National Portrait Gallery**

W dzielnicy Knightsbridge:

- **Hyde Park** - dawniej królewskie tereny łowieckie, od XVII w. park publiczny ze słynnym **Speakers' Corner**

Speakers' Corner: usytuowany w północno – wschodniej części Hyde Park. Jest to miejsce, któremu nazwa *Hyde Park* zawdzięcza swoje potoczne znaczenie - jako forum dla swobodnego wypowiedzenia wszelkich poglądów w imię wolności słowa. Jest to tradycyjne miejsce przemówień i debat (przemawiali tam m.in. Karol Marks i Włodzimierz Lenin), mających miejsce zwłaszcza w niedzielne poranki.

- Gabinet figur woskowych **Madame Tussaud's (Museum)**. Zostało założone przez Madame Tussaud (Marie Grosholtz), która przybyła do Londynu po rewolucji francuskiej z wykonanymi wcześniej woskowymi odlewami głów zgilotynowanych francuskich arystokratów. Owe odlewy stały się zalążkiem olbrzymiej kolekcji figur woskowych prezentujących znanych ludzi z rozmaitych dziedzin życia. Po przybyciu do Anglii (1835 r.) założyła przy Baker Street pierwszą wystawę. W 1884 roku przeniosła ją do Marylebone Road. Obecnie oprócz londyńskiego muzeum działają także jego filie w Amsterdamie, Hong Kongu, Las Vegas, Nowym Jorku i Szanghaju. Dziś w Muzeum Madame Tussauds prezentowane są naturalnej wielkości figury gwiazd filmu, muzyki czy sławnych osobistości (np. Marilyn Monroe, David Beckham, Jennifer Lopez). Jedyni Polacy, których postacie znajdują się w tym muzeum, to Lech Wałęsa oraz papież Jan Paweł II.
- Znany na całym świecie dom handlowy **Harrods**

Harrods: to znany luksusowy dom towarowy w dzielnicy Knightsbridge w Londynie. W 1849 Henry Charles Harrod stworzył pierwszy sklep. Obecny 7 piętrowy budynek pochodzi z 1905.

- **Victoria i Albert Museum** - największe na świecie muzeum rzemiosła artystycznego
- **Natural History Museum** - muzeum przyrodnicze, znane z fantastycznego działu dinozaurów, połączone z Science Museum, znakomitym muzeum techniki i nauk przyrodniczych

Poza tym:

- **Southwalk Cathedral** - najstarszy gotycki kościół Londynu z pomnikiem Williama Szekspira i obok wiernie odbudowany jego teatr **Globe Theatre**

Odnawiany Globe Theatre

Globe Theatre: teatr w Londynie działający w latach 1599-1642, jednym z udziałowców był William Shakespeare, po pożarze w 1613 roku teatr został odbudowany. Tego typu budynki teatralne zbudowane były na planie okręgu, zapewniało to lepszą akustykę. Nie posiadały dachu, dzięki czemu wykorzystywać mogły naturalne oświetlenie, z drugiej strony spektakle mogły się odbywać tylko w dni bezdeszczowe. Kiedy aktorzy chcieli przedstawić scenę, która rozgrywa się nocą, wynoszono pochodnie, sugerując, że zmrok już zapadł. W teatrach nie było wtedy jeszcze rozbudowanych dekoracji ani kurtyny. Podobnie jak w teatrze antycznym, na scenie nie występowały kobiety, aktorami byli wyłącznie mężczyźni i oni odtwarzali wszystkie postacie.

- Współczesną galerię sztuki **Tate Modern**
- Elegancki most dla pieszych nad Tamizą - **Millennium Bridge**, łączący dzielnice *Bankside* z *City of London*. Most wybudowany został z okazji nowego Millenium.

- Dawne zabudowania portowe **Docklands** z najnowocześniejszą architekturą

W Greenwich:

- **Royal Maritime Museum** prezentującą historię żeglugi, historyczny kliper **Cutty Sark**
- Renesansowe **Observatorium** przebiegające przez południk zero, na którym opiera się pomiar czasu na całym świecie

Greenwich: to obecnie dzielnica Londynu, położona w jego południowo-wschodniej części, na południowym (prawym) brzegu Tamizy. Niegdyś Greenwich było osobnym miastem. W Greenwich znajduje się dawne astronomiczne Królewskie Obserwatorium (*The Royal Greenwich Observatory*). Na ścianie obserwatorium oznaczono przebieg południka zerowego, nazywanego także "południkiem Greenwich" (*The Greenwich Meridian*). Czas południka zerowego - Greenwich Mean Time (GMT) - do 1986 uznawano za standardowy czas uniwersalny. Obserwatorium zostało później przeniesione (ze względu na utrudniającą obserwacje bliskość centrum Londynu), zaś w jego budynku mieści się obecnie muzeum astronomiczne. Obserwatorium znajduje się w Parku Greenwich (*The Greenwich Park*). W roku 1997 Greenwich zostało wpisane przez UNESCO na listę światowego dziedzictwa kulturalnego.

Transport

[Metro w Londynie](#)

Londyn jest wielkim węzłem komunikacji drogowej, krzyżuje się tam dziewięć [autostrad](#) oraz pięć innych ważnych dróg krajowych. Wszystkie połączone są z [autostradą M25](#), która tworzy pierścień wokół miasta.

W Londynie znajduje się 10 dużych [dworców kolejowych](#).

Transport miejski

Przewozy pasażerskie wewnątrz aglomeracji odbywają się płynnie dzięki [systemowi metra](#), będącemu najstarszym na świecie, o łącznej długości wszystkich linii 392 km (w tym 171 km pod ziemią), z liczbą 268 [stacji](#). Rocznie przewozi ono około 800 milionów pasażerów. Dojazdy do pracy umożliwia [szybka kolej podmiejska](#). Brzegi Tamizy spięte są 28 mostami drogowymi i kolejowymi oraz trzema [tunelami](#) pod jej [korytem](#).

Transport lotniczy

Londyn jest największym międzynarodowym węzłem transportu lotniczego.

- [Londyn-Heathrow](#)
- [Gatwick](#)
- [Stansted](#)
- [Luton](#)
- [Londyn-City](#)

RODZINA KRÓLEWSKA

Elżbieta II, właśc. **Elżbieta Aleksandra Maria** (ang. *Elizabeth Alexandra Mary*, ur. [21 kwietnia 1926](#) w [Londynie](#)) – królowa [Wielkiej Brytanii](#) z dynastii [Windsorów](#), koronowana [2 czerwca 1953](#), córka króla [Jerzego VI](#) i jego żony – Elżbiety Bowes-Lyon zw. [Królową-Matką](#).

Oprócz godności królowej Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej jest również [głową 15 innych państw](#).

Od 9 września 2015 królowa Elżbieta II jest najdłużej panującym monarchą Wielkiej Brytanii; pobiła rekord królowej [Wiktorii](#) której jest praprawnuczką. Od 13 października 2016 jest najdłużej panującą żyjącą głową państwa na świecie.

Elżbieta wyszła za mąż za oficera niemiecko-duńskiego pochodzenia – Filipa, syna Andrzeja Greckiego i Alicji Battenberg (z okazji ślubu otrzymał tytuł księcia Edynburga).

Dzieci Filipa i Elżbiety to:

- [Karol](#) (ur. 14 listopada 1948), [książę Walii](#), następca tronu
- [Anna](#) (ur. 15 sierpnia 1950), [księżniczka królewska](#),
- [Andrzej](#) (ur. 19 lutego 1960), [książę Yorku](#)
- [Edward](#) (ur. 10 marca 1964), hrabia Wessexu

Wilhelm, książę Cambridge, właśc. **Wilhelm Artur Filip Ludwik**; *ang.* *William Arthur Philip Louis*; potocznie zwany **księciem Williamem** (ur. [21 czerwca 1982](#) w [Londynie](#)) – książę Zjednoczonego Królestwa, członek brytyjskiej rodziny królewskiej, syn [Karola, księcia Walii](#) i [Diany Spencer](#), wnuk królowej [Elżbiety II](#), brat [księcia Henryka](#). Jest drugą osobą w [kolejce do tronu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej](#).

Henryk, książę Sussexu, właśc. **Henryk Karol Albert Dawid** (*ang.* Henry Charles Albert David), potocznie zwany **księciem Harrym** (ur. 15 września 1984 w Londynie) – książę Zjednoczonego Królestwa, członek brytyjskiej rodziny królewskiej, syn [Karola, księcia Walii](#), i [Diany, księżnej Walii](#), wnuk królowej [Elżbiety II](#), brat [Wilhelma, księcia Cambridge](#). Jest szósty w [linii sukcesji do brytyjskiego tronu](#), po swoim ojcu oraz starszym bracie i jego dzieciach. Od 2018 jest żonaty z [Meghan, księżną Sussexu](#).

Diana Spencer – matka [Williama i Harry'ego](#). Rozwiedziona z księciem Karolem (ojcem chłopców), zginęła w wypadku samochodowym w 1997 roku.

Katarzyna, księżna Cambridge, Katarzyna Elżbieta Mountbatten-Windsor, z domu **Middleton**, *ang.* *Catherine Elizabeth Mountbatten-Windsor, Duchess of Cambridge* (ur. [9 stycznia 1982](#) w [Reading](#)) – Angielka, od [29 kwietnia 2011](#) roku żona [brytyjskiego księcia Wilhelma](#). Po ślubie uzyskała tytuł księżnej Cambridge. Pochodzi z hrabstwa [Berkshire](#), ukończyła [University of St Andrews](#) na kierunku historia sztuki.

Dzieciństwo i młodość

Księżna urodziła się 9 stycznia 1982 w [Reading](#) w [hrabstwie Berkshire](#), jest najstarszą z trójki dzieci Carole Middleton (z domu Goldsmith, ur. 1955) i Michaela Middletona (ur. 1949), nie posiadających tytułów szlacheckich. Ma siostrę [Philippe](#) (ur. 6 września 1983) oraz brata Jamesa (ur. 15 kwietnia 1987). Rodzice Middleton poznali się, pracując wspólnie w sektorze [usług lotniczych](#), matka księżnej była [stewardesą](#), a ojciec dyspozytorem lotów w [British Airways](#)^[2]. W 1987 rodzice Kate założyli „Party Pieces”, prywatną spółkę z obrotami ok. 30 milionów funtów^[3]. Kate uczęszczała do ekskluzywnych szkół z internatem włącznie z St. Andrew’s Prep School i Marlborough College. Jest absolwentką wydziału historii sztuki na [University of St Andrews](#) w [Fife](#), gdzie poznała [księcia Williama](#).

Zaręczyny i ślub

Księżę William i Kate Middleton

zaręczyli się w październiku 2010 roku podczas dziesięciodniowej wycieczki do Kenii. Zaręczyny zostały oficjalnie ogłoszone 16 listopada 2010. William podarował Kate pierścionek zaręczynowy, który był pierścionkiem zaręczynowym jego matki [Diany](#)^[4]. Para pobrała się 29 kwietnia 2011 w [Opactwie Westminsterskim](#)^[5]. Dnia 29 kwietnia 2011 o godzinie 12:20 Catherine i księżę Wilhelm oficjalnie zostali małżeństwem.

Elżbieta II przyznała Williamowi z okazji jego ślubu tytuły [księcia Cambridge](#), [hrabiego Strathearn](#) oraz [barona Carrickfergus](#). Jego małżonka została więc księżną Cambridge, hrabiną Strathearn i baronową Carrickfergus.

Potomstwo

3 grudnia 2012 roku Pałac Św. Jakuba oficjalnie ogłosił, iż księżę i księżna Cambridge spodziewają się swojego pierwszego dziecka. Para księżęca chciała podzielić się tą radosną wiadomością na Boże Narodzenie. Oświadczenie wydano jednak wcześniej.

- [Jerzy Aleksander Ludwik](#) - przyszedł na świat 22.07.2013r. o godzinie 17:24 czasu polskiego

2 maja 2015 roku Pałac Kensington ogłosił, że urodziła się córka księżęcej pary - [Karolina Elżbieta Diana](#) (ang. Charlotte Elizabeth Diana).

4 września 2017 roku [Pałac Kensington](#) potwierdził, że para spodziewa się trzeciego dziecka. 23 kwietnia 2018 roku księżna urodziła drugiego syna [Ludwika Artura Karola](#) (ang. Louis Arthur Charles).

Meghan, księżna Sussexu (ang. *Meghan, Duchess of Sussex*), urodzona jako **Rachel Meghan Markle** (ur. [4 sierpnia 1981](#) w [Los Angeles](#)) – amerykańska aktorka i [aktywistka społeczna](#), od 19 maja 2018 żona brytyjskiego [księcia Henryka](#). Po ślubie uzyskała tytuł [księżnej Sussexu](#). Wiosną 2019 roku na świat przyjdzie pierwsze dziecko pary.

EDUKACJA W UK

- Nursery ([żłobek](#) i [przedszkole](#))
- Primary school ([szkoła podstawowa](#))
- Secondary school ([gimnazjum](#))
- College / Sixth Form ([szkoła średnia](#))
- University ([szkoła wyższa](#)) / Bachelor ([licencjat](#))
- Master ([magister](#))

Etapy szkolnictwa

Edukacja przedszkolna

Nursery class (żłobek, przedszkole) 3-latki / 4-latki
Reception class (zerówka) 5-latki (przed pierwszą klasą)

Primary School – szkoła podstawowa – obowiązkowy

Infant schools – szkoła dla dzieci w wieku od lat 5 do 7;
Junior schools – szkoła dla dzieci od lat 7 do lat 11;
Combined Infant and Junior schools – szkoły dwupoziomowe uczące dzieci w wieku od 5 do 11 lat.

High School / Secondary School – gimnazjum – obowiązkowy

Trwa od 11 do 16 roku życia.
około 13 roku życia dziecka – **egzamin SAT**, kończący 3 etap nauki (Key stage 3).
key stage 4 – **egzamin General Certificate of Secondary Education (GCSE)**, Egzamin ten kończy obowiązkową naukę w Wielkiej Brytanii. Skala ocen to: A* (ocena najlepsza), A, B, C, D, E, F, G (najniższa) oraz U (uczeń nie zdaje).

Further Education / College – szkoła średnia

Nauka do 19 roku życia.
Po pierwszym roku odbywa się **egzamin Advanced Subsidiary (AS level)**. College kończy się **egzaminami A-levels** (odpowiednik polskiej [matury](#)), które zdaje się z 3 wybranych przedmiotów (często kontynuowanych z egzaminu AS). **Egzamin General Certificate of Education Advanced Level (A-levels)** pozwala na rozpoczęcie edukacji wyższej lub edukacji profesjonalnej.

Higher Education – szkoła wyższa

Studia w Wielkiej Brytanii są dwustopniowe, 3-4 letnie studia licencjackie (undergraduate) oraz 1-2 letnie studia magisterskie (postgraduate).

Rok szkolny podzielony jest na 3 części. Nauka rozpoczyna się 1 września i trwa do ok 20-23 lipca (w zależności jak to wypada mniej więcej w kalendarzu).

Pierwszy trymestr trwa do połowy października. Wtedy to przypadają pierwsze ferie trwające 5 dni.

Drugi trymestr trwa od końca października do połowy lutego, ale w połowie przypada prawie dwutygodniowa przerwa świąteczna, oraz 5 dniowa przerwa w lutym po której dzieci wracają do szkoły.

Trzeci trymestr trwa do końca roku szkolnego. W trakcie trzeciego trymestru przypada kolejna przerwa świąteczna, tym razem wielkanocna, trwająca około dwóch tygodni. W czerwcu wypada kolejna przerwa i trwa 5 dni.

Zajęcia trwają przeważnie od 8.50 – 9 rano do 3 – 3.15 popołudniu, w piątki natomiast do 12.20 bądź 12.30. Dzieci w szkole podstawowej mają 25 godzin tygodniowo, w średniej 27.5.

WARTO WIEDZIEĆ!!!!

Dlaczego Anglicy jeżdżą pod prąd?... ...ponieważ na terenie Wielkiej Brytanii obowiązuje lewostronny ruch uliczny. Ważne są również zasady ruchu obowiązującego pieszych. Przejścia dla pieszych są inaczej sygnalizowane jak w Polsce. Nie ma czerwonego i zielonego światła. Jeśli zbliżacie się do przejścia dla pieszych i widzicie migające żółte światło jest to znak, że masz pierwszeństwo i nadjeżdżający samochód musi się zatrzymać przed przejściem.

Wzrasta napięcie... Oczywiście żadna rzecz nie może być podobna do tych przyjętych w Europie za standard. W gniazdkach płynie prąd o napięciu 240 V. Oczywiście można używać przedmioty elektryczne przywiezione z Polski. Jednak nasza wtyczka nie będzie pasować do gniazdek w Anglii, należy zaopatrzyć się w specjalny adaptor, dostępny np. w sklepach wolnocłowych na promie czy lotnisku, który umożliwi podłączenie przedmiotów przywiezionych z naszego kraju. Ta sama sytuacja odnosi się do rzeczy zakupionych w Wielkiej Brytanii, a które będą używane w Polsce.

Czas...

W momencie przekraczania granicy zmuszeni jesteśmy do przesunięcia naszych zegarków o jedną godzinę do tyłu.

Ciepło - Zimno - Mgła czyli warunki klimatyczne - Londyn posiada zmienny ale umiarkowany klimat a ekstremalne warunki pogodowe są tutaj rzadkością. Jeśli wybierasz się na dłuższy pobyt warto zabrać ze sobą różne ubrania. Nie zapomnij o kurtce przeciwdeszczowej, cieplejszej bluzy na chłodne wieczory i noce. Nie jest niczym niezwykłym jak rano nosi się okulary a popołudniu parasol. Wiosna i jesień to pory roku obfite w opady deszczu zatem parasol, kurtka przeciwdeszczowa, nieprzemakalne buty to ważne elementy ubioru. W zimie temperatury w ciągu dnia rzadko spadają poniżej zera. Średnie temperatury w zimie - +10°C / -3°C Średnie temperatury w lecie - +17°C / +27°C

NIEZBĘDNE SŁOWNICTWO

'change the guards' – zmiana warty

black cabs – taksówki londyńskie

double decker bus – autobus piętrowy

open-top bus – autobus piętrowy bez dachu

the tube – londyńskie metro

Irish Stew - rodzaj gęstej zupy z mięsem i warzywami

MAPA WIELKIEJ BRYTANII

WARTO ZOBACZYĆ:

http://portalwiedzy.onet.pl/58028,,,,wielka_brytania_haslo.html (cos do poczytania i obejrzenia zdjęć)

<http://www.swiatpodrozy.pl/g.php?g=212> (fotki)

http://www.turystyka-anglia.ezin.pl/?site=90&vertical_navigation= (fotki)

<http://www.freewebtown.com/bak/London/> (fotki)

<http://www.urban75.org/photos/london/panorama.html> (panoramy)

<http://www.woodlands-junior.kent.sch.uk/geography/unionjack.html> (flaga)